

Кафедра економіки, управління та адміністрування

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	АФ006 БО і звітність у комерційних банках/ Accounting and Reporting in Commercial Banks
Рівень вищої освіти / фахової передвищої освіти	Фахова передвища освіта
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма	Фінанси, банківська справа та страхування
Семестр	5 семестр (9 клас)
Курс	3 курс (9 кл)
Анотація курсу	<i>Метою</i> дисципліни є формування знань із бухгалтерського обліку та звітності в банках, набуття вмінь і навичок з підготовки та використання облікової інформації для аналітичної діяльності й обґрунтування управлінських рішень у банківській діяльності. Відповідно до мети формуються <i>завдання</i> – вивчення методики бухгалтерського обліку в банку; відображення у звітності активів, зобов'язань, власного капіталу; доходів і витрат банку; визначення впливу банківських операцій на зміни у фінансовому стані банку та результатах його фінансової діяльності; складання фінансової звітності банку. <i>Предметом</i> навчальної дисципліни є господарська діяльність комерційного банку.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=202
Мова викладання	Українська
Лектор курсу	Кулик Юлія Миколаївна, викладач, спеціаліст вищої категорії канали комунікації: СНД «Moodle»: повідомлення в чаті

	E-mail: yulia_111m@ukr.net
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/moop_f.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 05. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 06. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	СК 01. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК 02. Здатність здійснювати професійну діяльність згідно з чинним законодавством. СК 05. Здатність застосовувати принципи, методи і процедури бухгалтерського обліку. СК 06. Здатність складати й аналізувати фінансову звітність. СК 12. Здатність досліджувати фінансово-економічні процеси та господарські операції
Перелік програмних результатів навчання	РН 05. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень. РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань. РН 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності. РН 10. Застосовувати принципи, методи і процедури бухгалтерського обліку у сфері фінансів, банківської справи та страхування. РН 11. Формувати й аналізувати форми фінансової звітності та правильно інтерпретувати отриману інформацію. РН 15. Виявляти навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань
Опис дисципліни	

Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 120 Кількість кредитів – 4 Кількість лекційних годин – 28 Кількість практичних занять – 28 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 64 Форма підсумкового контролю – екзамен
Методи навчання	Словесні (лекція, пояснення, обговорення); наочні (демонстрування презентацій); практичні (метод розбору кореспонденції, кейс-завдання); метод ситуаційного аналізу; методи самоконтролю
Зміст дисципліни	
Тема 1. Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках	Сутність і значення банківського обліку. Фінансовий та управлінський облік діяльності банку. Завдання бухгалтерського обліку. Національний банк України — головний методологічний центр організації банківської справи в державі. Визначення предмета бухгалтерського обліку в комерційному банку. Об'єкти бухгалтерського обліку. Господарські засоби банків та їх розміщення. Операційний день банку. Взаємозв'язок балансу з рахунком бухгалтерського обліку банку. Види бухгалтерського обліку. Синтетичний та аналітичний облік. Регістри синтетичного та аналітичного обліку, їх взаємозв'язок. Системи (форми) бухгалтерського обліку.
Тема 2. Облік капіталу	Характеристика капіталу комерційного банку як залишкового інтересу банку в активах за вирахуванням зобов'язань. Структура балансових рахунків класу 5 Плану рахунків “Капітал банку”. Порядок обліку операцій з формування статутного фонду до реєстрації комерційного банку за тимчасовим рахунком у регіональному управлінні Національного банку. Облік сум несплаченого зареєстрованого статутного капіталу банку, облік операцій щодо розрахунків з акціонерами за сплаченим статутним фондом. Бухгалтерський облік емісійних різниць у процесі первинного розміщення акцій. Облік операцій з викупу

	банком акцій власної емісії та їх подальшої реалізації.
Тема 3. Облік доходів і витрат	Структура класів 6 і 7 (“Доходи” і “Витрати”) Плану рахунків. Економічна характеристика банківських і небанківських доходів (витрат) банку. Бухгалтерський облік процентних і комісійних доходів і витрат банку за принципами міжнародних стандартів обліку: нарахування, відповідності, обережності. Методи визначення кількості днів для розрахунку процентних доходів (витрат) облік операцій за рахунками Доходи майбутніх періодів і Витрати майбутніх періодів. Правила обліку доходів і витрат за методом нарахування та відображення результатів у системі фінансового обліку та фінансовій звітності.
Тема 4. Облік касових операцій	Основні нормативні документи, що регламентують організацію емісійно-касової роботи в установах банку. Порядок здійснення обліку касових операцій у прибуткових і видаткових касах. Облік операцій, що проводяться вечірніми касами та касами перерахунку. Порядок роботи кас банків при підприємствах і організаціях. Обробка, формування і пакування грошових білетів, монет і валютних цінностей. Організація резервних фондів Національного банку України. Порядок підкріплення операційних кас установ комерційного банку. Інкасація грошової виручки інкасаторами банків. Облік цих операцій. Порядок закінчення роботи операційної каси банків. Загальна схема документообігу під час виконання касових операцій установами банків.
Тема 5. Облік розрахункових операцій	Основні нормативні документи, що регламентують безготівкові розрахунки в народному господарстві. Форми розрахункових документів для проведення безготівкових розрахунків України, порядок їх оформлення і приймання установами банків до виконання. Порядок здійснення розрахунків векселями. Розрахунки в разі заліку взаємної заборгованості. Предмет угоди між банком і клієнтом на здійснення розрахунково-касового обслуговування. Бухгалтерські операції, що

	здійснюються під час обліку та контролю міжбанківських розрахунків.
Тема 6. Облік операцій з кредитування	Характеристика кредитних операцій. Позабалансові кредитні операції та порядок визначення кредиту балансовим активом. Принципи бухгалтерського обліку кредитів. Облік номіналу кредиту. Облік нарахованих доходів. Структурна побудова Плану рахунків щодо рахунків, за якими обліковуються кредитні операції банку. Облік гарантій за кредитами. Облік операцій зворотного РЕПО. Облік кредитів з пільговою процентною ставкою. Облік операцій за овердрафтом, факторингових операцій. Особливості обліку операцій кредитування в разі консорціумної гарантії та документарного акредитива. Облік операцій застави. Облік сумнівних кредитів і резервів під кредитні ризики.
Тема 7. Облік депозитних операцій	Класифікація депозитів за економічним змістом і термінами використання коштів. Активні і пасивні депозитні операції та відображення результатів їх проведення у фінансовій звітності. Облік номіналу депозиту. Вплив методу виплати процентів (за період або на період) на облік номіналу депозиту. Облік процентних витрат. Розрахунок нарахованих процентів за простою (номінальною) або складною (фактичною) процентною ставкою. Зміст облікової політики банку щодо використання методу нарахування процентів за депозитними операціями. Облік операцій з погашення депозиту. Організація внутрішнього бухгалтерського контролю за проведенням депозитних операцій
Тема 8. Облік операцій в іноземній валюті	Порядок відкриття, ведення та закриття поточних валютних рахунків. Облік і аудит торгових операцій в іноземній валюті. Облік міжнародних розрахунків. Облік операцій, пов'язаних з відкритою валютною позицією. Облік операцій з іншими платіжними засобами в іноземній валюті. Облік неторгових операцій в іноземній валюті. Переоцінка залишків іноземної валюти. Організація та порядок обліку валютно-обмінних операцій. Облік кредитних операцій в іноземній валюті. Контроль роботи

	пунктів обміну валюти. Облік конверсійних операцій комерційного банку. Облік переоцінювання залишків валютних коштів і курсових різниць.
Тема 9. Облік операцій з цінними паперами	Поняття операцій з цінними паперами. Види цінних паперів. Облік державних цінних паперів. Організація обліку та аудиту операцій, пов'язаних з випуском і погашенням боргових зобов'язань комерційних банків. Облік вкладень банків у цінні папери. Облік вкладень банку в акції та інші цінні папери з нефіксованим прибутком з метою їх подальшого продажу. Довгострокові вкладення банку в акції та інші цінні папери з нефіксованим прибутком, а також вкладення в асоційовані та дочірні компанії. Вкладення банку в боргові цінні папери з метою продажу. Вкладення банку в боргові цінні папери до погашення. Облік операцій з торгівлі цінними паперами. Нарахування доходів (витрат) за операціями з цінними паперами.
Тема 10. Облік основних засобів і нематеріальних активів	Економічна характеристика основних засобів банку. Їх класифікація за функціональним призначенням (операційні та не операційні). Структура витрат, що формують первісну вартість основних засобів. Завдання обліку основних засобів. Завдання обліку основних засобів. Облік операцій з оприбуткування, реалізації, ліквідації та безоплатної передачі основних засобів. Відображення в обліку позитивних і негативних результатів від продажу основних засобів. Економічна характеристика нематеріальних активів банку. Їх класифікація за функціональним призначенням. Структура витрат, що формують первісну вартість нематеріальних активів. Завдання обліку нематеріальних активів. Характеристика рахунків з обліку операцій за нематеріальними активами. Аналітичний і синтетичний облік нематеріальних активів.
Тема 11. Облік внутрішньобанківських операцій	Сутність та облік операцій з підзвітними особами, дебіторами, по нарахуванню заробітної плати працівникам банку, операції з нарахування лікарняних та відпускних працівникам банку, облік утримань податку з

	доходів фізичних осіб та відображення у звітності банку.
Тема 12. Складання фінансової звітності	Поняття, види та принципи заповнення фінансової звітності банку. Порядок складання фінансової звітності банків. Особливості складання квартальної фінансової звітності банків. Особливості складання річної фінансової звітності в банках України. Особливості складання консолідованої фінансової звітності банків. Порядок подання банками фінансової звітності до Національного банку України та її оприлюднення.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання організується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Система оцінювання	
Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий/ семестровий контроль, проводиться у формі екзамену відповідно до графіку навчального процесу.	
Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни	
Види навчальної роботи	Мах кількість балів
Експрес-опитування/ Тестування (6 тем по 2б)	12
Практичні завдання (6 тем по 3б)	18
Модульні контрольні роботи (2 по 10б)	10
Захист практичного завдання до самостійної роботи	20

Реферат	10
Екзамен	30
Всього	100
Шкала оцінювання	
ECTS	Бали
A	90-100
B	80-89
C	70-79
D	65-69
E	60-64
FX	35-59
F	1-34

Список рекомендованих джерел

1. Варцаба В.І., Машіко К.С. Облік у банках (у таблицях і схемах) : Навч. посібник. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. – 184 с
2. Джулій Л.В. Організаційні аспекти та система обліку депозитних операцій комерційних банків / Л.В. Джулій, М.М. Грицаюк // Вісник Хмельницького національного університету. – 2017. – №3. – Т.1. – 136-139.
3. Коренєва О. Г. Облік у банках : підручник / О. Г. Коренєва, Н. Г. Маслак, Н. Г. Слав'янська. – Суми : Університетська книга, 2018. – 668 с
4. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ) [Текст]: підручник/ Н. Б. Литвин. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – К. : «Центр учбової літератури», 2017. – 676 с
5. Стойко О. Я. Банківські операції : практ. посіб. / О. Я. Стойко. – Житомир : ЖНАЕУ, 2018. – 132 с.
6. Закон України „Про банки і банківську діяльність” від 06.02.2015 № 2121-III. URL: zakon.rada.gov.ua/go/2121-14
7. Закон України „Про цінні папери та фондовий ринок” від 23.02.2006; № 3480-IV – Верховна Рада України URL: zakon.rada.gov.ua/go/3480-15
8. Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О. Банківська система: навчальний посібник / за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. -580 с
9. Юдіна С.В., Ганзюк С.М., Шкарупа К.А. Особливості виконання економічних нормативів НБУ комерційними банками. Молодий вчений. 2017. № 3 (43). С. 890-894.

10. Farnè, M., & Vouldis, A. (2017). *Business models of the banks in the euro area* (No. 2070). ECB Working Paper.

11. Palepu, K. G., Healy, P. M., Wright, S., Bradbury, M., & Coulton, J. (2020). *Business analysis and valuation: Using financial statements*. Cengage AU.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Верховної Ради України <http://www.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В.І Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Дебет-Кредит: Український бухгалтерський портал <http://www.dtkr.com.ua>
4. Все про бухгалтерський облік. Всеукраїнська професійна газета <http://www.vobu.com.ua/>
5. Податки та бухгалтерський облік. Інформаційно-аналітична газета <http://www.nibu.factor.ua/>
6. Аудиторська Палата України <http://www.apu.com.ua>
7. Аудитор України <http://www.auditorukr.com.ua/journal/>
8. Бізнес Інформ <https://www.business-inform.net/main/>
9. Вісник. Офіційно про податки <http://www.visnuk.com.ua/>
10. Фінанси України <http://finukr.org.ua/>
11. Фінансовий контроль <https://fincontrol.com.ua/journal.php>